

Lähtettäjä:

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry
Annankatu 29 A 16
00100 Helsinki
suojelusihteeri@tringa.fi

Espoon ympäristöyhdistys ry
Pappilantie 5
02770 Espoo
espoo@sll.fi

Vastaanottaja:

Espoon kaupunki
PL 1 02070 Espoo
kirjaamo@espoo.fi

Täydennys 1. 2. 2022 toimittamaamme muistutukseen Finnoon keskuksen asemakaavaehdotuksesta (kaavanumero 441501)

Finnoon keskuksen asemakaavaehdotusta (441501) käsittelevään muistutukseemme haluamme vielä täydentää seuraavat kolme asiakohtaa. Toivomme, että tämä täydennys voidaan liittää muistutukseemme.

1. Kaavaehdotuksessa on alueella tunnistetut ja rajatut liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat huomioitu siten, että rakentaminen sijoittuisi kyseisten metsäkuvioiden ulkopuolelle. Liito-orava kuuluu Euroopan unionin luontodirektiivin tiukasti suojeltujen lajien IV (a) -listalle, jossa luetteloitujen lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja *heikentäminen* on kielletty. Pidämme kaavaehdotusta täysin riittämättömänä direktiivin vaatimusten suhteen: paikannettuja habitaatteja ei suoranaisesti hävitetä, mutta niiden laatu heikkenee olennaisesti, mikäli kaava toteutetaan esityksen mukaisesti.

Liito-oravahabitatien huomioimista selkeyttää EU:n komission tiedonanto:

Ohjeasiakirja luontodirektiivin mukaisesta yhteisön tärkeinä pitämien eläinlajien tiukasta suojelusta. – Komission tiedonanto C(2021) 7301 final, Bryssel 12.10.2021, josta oheistamme seuraavat otteet:

2. 12 ARTIKLA**2.3 12 artiklan mukaiset suojelua koskevat erityissäännökset****2.3.4 Lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen**

Direktiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohta on itsenäinen säännös. Toisin kuin 12 artiklan muut kiellot, se ei koske yksilöitä suoraan vaan sen tarkoituksena on suojella lajien elinympäristöjen tärkeitä alueita, koska siinä kielletään lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen. Lisäksi 12 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohdassa käytetään termiä ”tahallinen”, mutta näin ei ole d alakohdan tapauksessa.

2.3.4 a) Seuraukset siitä, ettei sanaa ”tahallinen” ole sisällytetty 12 artiklan 1 kohdan d alakohtaan

(...)

Direktiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa edellytetään, että kaikki toimet, jotka johtavat lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentämiseen tai tuhoutumiseen, on kiellettävä riippumatta siitä, ovatko ne tahallisia vai eivät.

(...) Tämä lisää säännökseen seuraavan erityispiirteen:

kaikenlainen lisääntymis- tai levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kiellettävä, eli tällaista toimintaa on vältettävä.

*Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että direktiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa edellytettäisiin ennakoivia elinympäristön hoitotoimenpiteitä (esim. perhosniittyjen aktiivinen hoito). Lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelemiseksi heikentämiseltä tai hävittämiseltä ei kuitenkaan riitä pelkkä lakisääteinen kieltä, vaan sitä on tuettava asianmukaisella täytäntöönpanomekanismilla, johon sisältyy myös ehkäiseviä toimenpiteitä. Tiukassa suojelujärjestelmässä **jäsenvaltioiden on ennakoitava uhkia, joita näihin paikkoihin voi kohdistua ihmisen toiminnasta**, ja toteutettava toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että ne, jotka todennäköisesti saattavat syyllistyä rikokseen (tahallisesti tai tahattomasti), olisivat tietoisia voimassa olevasta kiellosta ja toimisivat sen mukaisesti.*

(...)

Unionin tuomioistuin on myös äskettäin muistuttanut, että ”kyseisen direktiivin 12 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädetyn suojelujärjestelmän toteuttaminen ei riipu kyseisten lajien yksilöiden lukumäärästä”. Toisin sanoen se, että lajilla on vahva kanta tietyllä alueella tai että lajin säilyminen alueella ei ole uhattuna, ei vähennä lajin tiukan suojelun velvoitteita. Tällaisia seikkoja voidaan sen sijaan arvioida poikkeusmenettelyssä. Tilanne voi olla myös päinvastainen: se, että alue muodostaa lisääntymis- tai levähdyspaikan vain yhdelle tai useammalle liitteen IV a kohdassa mainitun lajin yksilölle, ei vähennä velvollisuutta suojella aluetta toimilta, jotka voivat johtaa alueen heikentymiseen tai häviämiseen.

Liito-orava on arka yöeläin, jonka elinympäristövaatimukset on kaavoituksessa huomioitava. Sen elinpaikkoja ei pitäisi valaista keinovalolla (piha- ja katuvalot, sisätiloista leviävä valaistus sekä liikenteen valot). Tästä johtuen eräänlaisena minimivaatimuksena on aiemmin esittämämme rakennuskorttelin 31129 poistaminen kaavasta. Tämän lisäksi kaavamääräyksiin on lisättävä selkeät ja yksityiskohtaiset määräykset valaistuksen sijoittelusta, suuntaamisesta ja ajastamisesta liito-oravahabitaattien läheisyydessä olevilla piha- ja liikennealueilla.

2. Esittämämme uusi hulevesiallas (poistettavan korttelin 31129 tilalle) olisi oikein rakennettuna myös toimiva uusi lintukosteikko. Alueelle olisi mahdollista rakentaa noin hehtaarin laajuinen allas jo rakennettujen pienehköjen hulevesien selkeytysaltaiden pohjoispuolelle. Altaassa voisi olla muutama pesimäsaareke ja niitä kiertävä avovesivyöhyke.

Perusteluksi esitämme, että tällä tavoin toteutettu allas toisi lisäisyyttä vesilinnuston ja mm. viitasammakon elinoloihin, ja siten osaltaan kompensoisi Finnoon alueen suojeluarvojen heikentämistä, jota tiivis rakentaminen alueelle väistämättä aiheuttaa.

3. Paitsi vedenpinnan korkeutta, myös veden laatua lintualtaalla tulee alueen ylläpidosta vastaava velvoittaa tarkkailemaan säännöllisesti, koska veden ravinnetasapaino saattaa suurestikin muuttua jätevedenpuhdistamon lopettaessa toimintansa. Nykyisellään vedenlaatu on ilmeisen optimaalinen, koska rehevyydestä huolimatta ei haitallisia vettä samentavia leväkukintoja juurikaan havaita. Tämä kuvastanee sitä, että fosfori on rajoittava minimitekijä. Typen ja fosforin keskinäinen suhde on tärkeä: mikäli typpi olisi minimiravinne, typen yhteytykseen kykenevät sinilevät eli syanobakteerit saattaisivat päästä valtaan. Altaan nykyinen valtalaji ja erityispiirre, hentokarvalehti, näyttää suosivan lintukolonioiden (typpi)lannoittamia makeavesiallikoita ja murtovesilahtia. Hentokarvalehti on keskieuropalainen laji, joka ilmeisesti on levittäytymässä Ruotsin, Viron ja Suomen rannikoilla, mahdollisesti vesilintujen levittämänä. Se luokitellaan Suomessa tulokaslajiksi, ja siitä tunnetaan toistaiseksi vain muutama nykyinen esiintymä (lounaissaaristosta, Finnoosta ja Porvoonjoen suistosta), mutta jääkauden jälkeisellä lämpökaudella se on kasvanut useissa eteläsuomalaisissa järvissä. Hentokarvalehden uusi leviäminen saattaakin liittyä ilmastonmuutokseen. Joka tapauksessa sen menestyminen Finnoon altaalla tulisi turvata, ja siksi vedenlaadun seuranta ja valmius mahdollisten epäsuotuisten muutosten korjaamiseen olisi tärkeää.

Espoossa 8.2.2022

Anni Simola

Puheenjohtaja

Espoon ympäristöyhdistys ry

Kristiina Mod

Sihteeri

Espoon ympäristöyhdistys ry

Helsingissä 8.2.2022

Aleksi Mikola

Puheenjohtaja

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —

Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry